

GOUVERNEMENTSBLAD
van
SURINAME

LANDSVERORDENING van 13 juni 1973 houdende regelen betreffende de nationale en regionale planning (Planverordening).

IN NAAM DER KONINGIN;
DE GOUVERNEUR VAN SURINAME,

In overweging genomen hebbende, dat het mede in het belang van een goede ruimtelijke ordening van het grondgebruik noodzakelijk is voorschriften te geven betreffende de nationale en regionale planning;

Heeft, de Raad van Advies gehoord, met gemeen overleg der Staten, vastgesteld onderstaande landsverordening.

AFDELING I
Begripsomschrijving

Artikel 1

1. Deze Landsverordening verstaat onder:

De Minister: de Minister, belast met de nationale en regionale planning, thans de Minister van Opbouw;

Het Ministerie: het Ministerie van Opbouw

Planbureau: het Planbureau Suriname, bedoeld in artikel 19 van deze landsverordening;

Plancoördinatie Commissie: de Interdepartementale Adviescommissie voor de coördinatie van de ontwikkelingsplanning, bedoeld in artikel 20 van deze landsverordening;

Planraad: Adviesraad voor Planning en ontwikkeling in Suriname, bedoeld in artikel 21 van deze landsverordening;

Zelfstandige gemeenschap: een gemeenschap als bedoeld in artikel 86 van de Staatsregeling van Suriname.

2. Onder "grond" begrijpt deze landsverordening mede: water.

AFDELING II
Nationaal en regionaal ontwikkelingsbeleid

Artikel 2

1. De Minister doet het nodige om ter voorbereiding van een samenhangend en duurzaam beleid voor de ontwikkeling van Suriname.

2. Daartoe laat hij geregeld een onderzoek verrichten. De uitkomsten hiervan worden, voor zover het algemeen belang zulks toelaat, gepubliceerd.

3. De Minister pleegt ter zake overleg met de besturen van zelfstandige gemeenschappen.

Artikel 3

Het in artikel 2 bedoelde beleid richt zich op de volgende algemene doelstellingen:

1. De natuurlijke mogelijkheden en hulpbronnen van het grondgebied dienen, met behoud voor zover mogelijk van het duurzaam karakter, binnen een adequate sociaal-economische ordening, op een optimale wijze dienstbaar te worden gemaakt aan de materiële, sociale en culturele behoeften en aan de welvaart en het welzijn van de gehele bevolking.

Daarbij zal:

- a. voor deze bevolking voldoende werkgelegenheid moeten worden verzekerd en bovendien voor haar de voorwaarden moeten worden geschapen om ten behoeve van de nationale ontwikkeling haar talenten zo goed mogelijk te ontplooien en daarvoor een adequate beloning te ontvangen;
- b. binnen de gemeenschap de productie en daarmee het nationaal inkomen per hoofd van de bevolking zoveel mogelijk moeten worden opgevoerd en tevens een optimale welvaartsverspreiding moeten worden bereikt en gehandhaafd.

2. Regionaal dient een zo gunstig mogelijk evenwicht te worden bewaard tussen de beschikbare ruimte en de daarop te bevorderen ontwikkeling.

3. In het algemeen dienen er ruimtelijke voorwaarden te worden geschapen voor het behoud van een gezond leefmilieu, onder meer door het veilig stellen van natuurreservaten en van recreatieruimte in overeenstemming met de toekomstige omvang van de bevolking, alsmede door het zuiver houden van bodem, water en lucht.

Artikel 4

1. Het in artikel 2 bedoelde beleid wordt samengevat in een met inachtneming van het bepaalde in de leden 1, 2 en 3 van artikel 8, bij landsverordening vast te stellen nationaal ontwikkelingsprogramma, dat een beeld geeft van de op langere termijn na te streven economische, sociaal-culturele en ruimtelijke ontwikkeling van Suriname en van de maatregelen waardoor de regering zich voorstelt deze te bevorderen.

2. Het programma dient als nationaal kader voor de meerjaren plannen en andere uitvoeringsprojecten.

3. Het geeft voor zover mogelijk de fasen aan, waarin de uitvoering bij voorkeur dient te geschieden.

Artikel 5

1. Het nationaal ontwikkelingsprogramma wordt naar behoefte uitgewerkt in één of meer regionale ontwikkelingsprogramma's.

2. Het bepaalde in de leden 2 en 3 van het voorgaande artikel is daarbij van overeenkomstige toepassing.

Artikel 6

Tot elk ontwikkelingsprogramma behoren één of meer kaarten, die de na te streven ruimtelijke ontwikkeling in beeld brengen, alsmede een toelichting tevens inhoudend een verslag van het aan het programma ten grondslag liggende onderzoek.

Artikel 7

1. Op de kaarten van een nationaal ontwikkelingsprogramma kunnen o.m. worden aangegeven:
 - a. ontwikkelingsgebieden, eventueel met onderscheiding in productiegebieden, zoals bosbouw, agrarische, mijnbouw en industriële productie, gemengde en andere vormen van productie;
 - b. woongebieden, dat zijn gebieden waarbinnen de bepalingen van de Stedenbouwkundige Verordening en de Bouwverordening zullen worden toegepast;
 - c. bijzondere beheersgebieden, dat zijn gebieden waarvoor een speciale vorm van beheer door of vanwege de overheid gewenst wordt geacht. Dit beheer wordt bij landsverordening geregeld.
2. Op de kaarten van een regionaal ontwikkelingsprogramma worden op een schaal van tenminste 1:100.000 de in het vorig lid vermelde gebieden zo nauwkeurig mogelijk opgenomen en voor zover mogelijk nader omgrensd.
3. In afwachting van de vaststelling van een regionaal ontwikkelingsprogramma kan de Gouverneur voor zover nodig gebieden als bedoeld in het vorig lid, aanwijzen, waarop het bepaalde in artikel 8 lid 2 van overeenkomstige toepassing is.
4. Een zodanige aanwijzing wordt bekendgemaakt in het Gouvernementsblad en vervalt na een termijn van 3 jaren of zoveel eerder als het regionaal ontwikkelingsprogramma is vastgesteld. De Gouverneur kan deze termijn eenmaal met ten hoogste 2 jaren verlengen.

Artikel 8

1. Een ontwikkelingsprogramma wordt voorbereid door het Planbureau.
2. De Minister hoort daarover de Planraad, alsmede de Plancoördinatiecommissie.
3. De Minister vraagt tenslotte voor de definitieve vaststelling van het programma de goedkeuring van de Raad van Ministers.
4. Nadat de Raad van Ministers aan het programma zijn goedkeuring heeft gehecht wordt door de Minister van dit programma onmiddellijke mededeling gedaan aan de Staten.
5. Het programma wordt niet eerder dan na verloop van een maand na de in het vorig lid bedoelde mededeling bij landsbesluit vastgesteld.

Artikel 9

Het programma wordt voorts, na aankondiging in het Gouvernements Advertentieblad op diverse ministeries, het Planbureau, het Bureau Landelijke Opbouw en op de bestuurskantoren van de desbetreffende districten voor een ieder ter inzage gelegd en wordt voor zover mogelijk in druk algemeen verkrijgbaar gesteld.

Artikel 10

1. Elk ontwikkelingsprogramma wordt naar behoefte herzien.
2. Ten aanzien van deze herziening zijn de voorgaande artikelen van overeenkomstige toepassing.

Artikel 11

1. Een vastgesteld ontwikkelingsprogramma is verbindend voor de bestuurlijke en ambtelijke organen van het land en van zelfstandige gemeenschappen, alsmede de middellijk of onmiddellijk van deze organen afhankelijke instellingen ongeacht hun rechtsvorm.
2. De in het voorgaande lid bedoelde organen, gemeenschappen en instellingen zijn verplicht van voorgenomen maatregelen en plannen, die niet in overeenstemming zijn met het in het voor hun gebied geldende ontwikkelingsprogramma, tenminste drie maanden voordat daarover definitief wordt beslist mededeling te doen aan de Directeur van het Planbureau.
3. De Minister is bevoegd de uitvoering van maatregelen en plannen, die niet in overeenstemming zijn met het ontwikkelingsprogramma voor het daarbij betrokken gebied, bij met redenen omklede beschikking op te schorten.
4. De Minister draagt zorg dat vooraf de Plancoördinatiecommissie en de Planraad worden gehoord.
5. De opschorting vervalt, indien de Raad van Ministers niet binnen drie maanden na dagtekening van de desbetreffende beschikking een beslissing heeft genomen. De Raad van Ministers kan deze termijn eenmaal met ten hoogste drie maanden verlengen.

Artikel 12

1. Bij landsbesluit kan een regionaal ontwikkelingsprogramma binnen de daarin aangewezen ontwikkelingsgebieden of één of meer gedeelten daarvan algemeen verbindend worden verklaard. Op dit landsbesluit is het bepaalde in artikel 8, leden 2 en 3 van overeenkomstige toepassing.
2. Het ontwerp van het in het vorige lid bedoelde besluit ligt met één of meer bijbehorende kaarten op een schaal van tenminste 1:100.000 en een toelichting gedurende dertig dagen op het Planbureau, het Bureau Landelijke Opbouw en op het bestuurskantoor van het desbetreffende district voor een ieder ter inzage. Gedurende deze termijn kunnen belanghebbenden bij de Minister schriftelijk hun bezwaren tegen het besluit indienen of suggesties doen. De Minister hoort daarover het Planbureau, de Plancoördinatiecommissie en de Planraad.
3. Indien tegen het ontwerp geen bezwaren zijn ingediend of wijzigingen zijn gesuggereerd, wordt het landsbesluit binnen een termijn van drie maanden na afloop van de in het vorig lid bedoelde periode uitgevaardigd. Indien tegen het ontwerp bezwaren zijn ingediend en bij de vaststelling in verband met die bezwaren wordt afgeweken van het ter inzage gelegde ontwerp, wordt deze afwijking met redenen omkleed. De Minister deelt aan degenen, die bezwaren tegen het ontwerp hebben ingediend de beslissing mede.
4. Van iedere ter inzage legging als in dit artikel bedoeld geeft de Minister vooraf in het Gouvernements Advertentieblad en in één of meer nieuwsbladen kennis.
5. Het uitgevaardigd landsbesluit ligt met de bijbehorende kaarten en de toelichting op het Planbureau, het Bureau Landelijke Opbouw en op het bestuurskantoor van het desbetreffende district steeds voor een ieder ter inzage.

Artikel 13

1. Voor zover het in het vorige artikel bedoelde landsbesluit niet anders bepaalt, geldt deze voor het daartoe aangewezen gebied tevens als landsbesluit, bedoeld in artikel 10 lid 3 van de Bouwverordening (G.B. 1956 no. 30), met toepasselijkverklaring van de in de artikelen 1 en 3 van die verordening bedoelde landsbesluiten.

2. Het besluit kan bepalen dat het verboden is binnen een daarbij aan te duiden gebied bepaalde werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren zonder een door de daartoe bevoegde instantie verleende vergunning.

Voor zover het landsbesluit niet anders bepaalt, zijn de ter zake dienende bepalingen in de geldende Bouwverordening en de daarop betrekking hebbende bouwbesluiten en in hoofdstuk II van het Bouwbesluit no. 1 (G.B. 1956 no. 208) op deze vergunning van overeenkomstige toepassing.

AFDELING III Schadevergoeding

Artikel 14

1. Verkeert en belanghebbende in onzekerheid of er voor hem aanleiding bestaat of zal ontstaan om schadeloosstelling te vragen in verband met het algemeen bindend verklaren van een regionaal ontwikkelingsprogramma, dan kan hij, alvorens een daartoe strekkend verzoek in te dienen, zich schriftelijk tot de Directeur van Opbouw wenden met het verzoek de in het programma voorkomende lijnen of grenzen op zijn terrein met duidelijke merktekenen te doen uitzetten.

De Directeur van Opbouw is verplicht aan dit verzoek binnen drie maanden na ontvangst daarvan gevolg te geven.

2. Indien een belanghebbende van oordeel is dat hij als gevolg van het algemeen bindend verklaren van een regionaal ontwikkelingsprogramma schade lijdt, of zal lijden, kan hij zich bij gemotiveerd verzoekschrift tot de Minister wenden ter vaststelling van een vergoeding. De Minister beslist binnen drie maanden nadat het verzoekschrift is ingediend. Het nemen van deze beslissing kan bij een met reden omklede beschikking eenmaal voor ten hoogste drie maanden worden uitgesteld.

3. In geval de Minister de in het vorige lid bedoelde termijnen niet in acht neemt of afwijzend beslist, dan wel indien belanghebbende zich met de vastgestelde vergoeding niet kan verenigen, kan de belanghebbende zich wenden tot de kantonrechter met het verzoek het bedrag der schadeloosstelling te bepalen.

4. Bij de bepaling van de schadevergoeding zijn artikel 15, negende lid, artikel 16 tot en met artikel 19, met uitzondering van het laatste lid, alsmede de artikelen 30 tot en met 37 van de Onteigeningsverordening (G.B. 1952 no. 99) van overeenkomstige toepassing. De kantonrechter, respectievelijk het Hof van Justitie, brengt het bepaalde in de artikelen 16 en 17 van deze landsverordening omtrent de begroting der schadeloosstelling, voor zover ter zake vereist, onder de aandacht van de deskundigen.

Artikel 15

1. Bij de beoordeling van de schadeloosstelling wordt in de eerste plaats een oordeel gegeven over de vraag of er door belanghebbende ten gevolge van het algemeen bindend verklaren van het regionaal ontwikkelingsprogramma onevenredige schade wordt geleden.
2. Wordt deze vraag bevestigend beantwoord en is er voor toepassing van artikel 17 geen reden, dan volgt een berekening van de schadeloosstelling. Indien de ontkennend wordt beantwoord, wordt geen schadeloosstelling toegekend.

Artikel 16

1. Indien de belanghebbende eigenaar is van het onroerend goed of de onroerende goederen, waarop het verzoek betrekking heeft, worden bij de berekening van de schade en de toe te kennen schadeloosstelling in aanmerking genomen:
 - enerzijds de waardevermindering, welke het onroerend goed of de onroerende goederen voor de belanghebbende hebben of zullen hebben ondergaan als gevolg van het algemeen bindend verklaren van het regionaal ontwikkelingsprogramma waardoor hij zich benadeeld acht;
 - anderzijds de waardevermeerdering, welke die goederen ten gevolge van dat gelijktijdig vastgesteld regionaal ontwikkelingsprogramma hebben of zullen ondergaan.
 Tevens wordt er rekening gehouden met eventuele waardevermeerdering en -vermindering van alle andere aan de belanghebbende toebehorende bezittingen als gevolg van het regionaal ontwikkelingsprogramma, waardoor hij zich benadeeld acht, of van een ander gelijktijdig vastgesteld regionaal ontwikkelingsprogramma.
2. Bij deze berekening wordt niet gelet op nieuwe bouwwerken of wijzigingen in bestaande bouwwerken door de belanghebbende tot stand gebracht na de aankondiging en ter inzage legging van het regionaal ontwikkelingsprogramma.
3. Indien de belanghebbende persoonlijk dan wel zakelijk gerechtigde is ten aanzien van het onroerend goed of de onroerende goederen, waarop het verzoek betrekking heeft, zijn leden 1 en 2 van dit artikel van overeenkomstige toepassing met inachtneming van de richtlijnen in de artikelen 49 tot en met 55 van de Onteigeningsverordening.

Artikel 17

De vergoeding van de schade kan, in overleg met de belanghebbende ook geheel of gedeeltelijk geschieden door:

- a. het verrichten van werkzaamheden door het Land;
- b. het in ruil geven door het Land van gelijkwaardig onroerend goed.

Artikel 18

De ingevolge deze landsverordening vastgestelde schadevergoeding wordt uitgekeerd ten hoogste twee maanden na de vaststelling daarvan, voor zover niet binnen deze termijn het Land zijn voornemen te kennen heeft gegeven het goed of de goederen onderscheidelijk het zakelijk recht van de belanghebbende op het goed of de goederen, binnen een termijn van zes maanden te zullen aankopen of onteigenen. Indien de koopovereenkomst niet tot stand is gekomen of de onteigening niet in rechte aanhangig is gemaakt, vindt de uitkering plaats binnen twee maanden na verloop van die termijn.

AFDELING IV Planorganen

Artikel 19

1. Er is een Planbureau Suriname, dat o.m. tot taak heeft de Minister bij te staan in zijn uit de artikelen 2 en 3 voortvloeiende opdracht door:
 - a. onderzoek te verrichten en adviezen te verstrekken;
 - b. de nationale en regionale ontwikkelingsprogramma's en daarbij behorende meerjaren plannen voor te bereiden en op te stellen en te waken voor de vereiste coördinatie bij de totstandkoming, uitvoering, evaluatie en herziening van de programma's en plannen;
 - c. het administreren en beoordelen van de in voorbereiding en de in uitvoering zijnde ontwikkelingsplannen en projecten en het beheren van de daarvoor ter beschikking gestelde middelen;
 - d. werkzaam te zijn ten behoeve van het algemene toezicht op de naleving van deze landsverordening en van de krachtens haar gegeven voorschriften.
2. Bij afzonderlijke landsverordening worden de rechtsvorm en de inrichting van het Planbureau nader zodanig geregeld, dat de functie van het bureau als onafhankelijk adviesorgaan blijft gewaarborgd.
3. De bestuurlijke en ambtelijke organen van het Land en van zelfstandige gemeenschappen, alsmede de middellijk of onmiddellijk van deze organen afhankelijke instellingen, ongeacht hun rechtsvorm, verstrekken aan de Directeur van het Planbureau alle inlichtingen die hij voor een goede uitvoering van dezer landsverordening behoeft.

Artikel 20

1. Er is een Interdepartementale Adviescommissie voor de Coördinatie van de ontwikkelingsplanning, die tot taak heeft adviserend werkzaam te zijn in het belang van de samenhang en de gerichtheid van het beleid, bedoeld in artikel 2.
2. Het secretariaat van de Commissie berust bij het Planbureau.
3. Voor de behandeling van zaken, die meer bepaaldelijk op het gebied van een zelfstandige gemeenschap betrekking hebben, zal de Commissie één of meer vertegenwoordigers van die gemeenschap uitnodigen aan de beraadslagingen deel te nemen.
4. Bij landsbesluit worden nadere voorschriften gegeven omtrent de samenstelling en werkwijze van de Commissie.

Artikel 21

1. Er is een Adviesraad voor Planning en Ontwikkeling in Suriname, die tot taak heeft de Minister op verzoek of uit eigen beweging advies te geven over de nationale en regionale planning.
2. De raad telt tenminste 11 en ten hoogste 19 leden, door de Gouverneur te benoemen uit de kring der Overheid, werkgevers, werknemers en andere belangrijke groepen uit de samenleving.
3. Het secretariaat van de Raad berust bij het Planbureau.

4. Bij landsbesluit worden nadere voorschriften gegeven omtrent de samenstelling, taak en werkwijze van de raad. Daarbij kan worden voorzien in de instelling van werkcommissies, waarvan ook niet-leden van de Raad deel kunnen uitmaken.

AFDELING V Dwang en strafbepalingen

Artikel 22

1. Indien gehandeld wordt in strijd met enig voorschrift bij of krachtens deze verordening gesteld, is de overtreder verplicht binnen drie maanden te voldoen aan de in aan hem uitgereikte aanschrijving gestelde eis van de Directeur van Opbouw om weg te nemen hetgeen in strijd daarmee tot stand is gekomen of te verrichten hetgeen is nagelaten.
2. Bij niet voldoen aan de bij het vorige lid bedoelde verplichting is de Directeur van Opbouw bevoegd datgene wat in de aanschrijving wordt ten uitvoer te brengen op kosten van de aangeschrevene.
3. Het verhaal der kosten vindt plaats door de Ontvanger der Directe Belastingen op de wijze als voor het invorderen van belasting bepaald.

Artikel 23

1. Overtreding van enig voorschrift bij of krachtens deze landsverordening ingesteld, wordt gestraft met een geldboete van ten hoogste ...
2. De feiten in deze landsverordening strafbaar gesteld worden beschouwd als overtredingen.

Artikel 24

1. Met het opsporen van overtredingen en het toezien op de naleving der voorschriften gesteld bij of krachtens deze landsverordening zijn behalve de bij artikel 8 van het Surinaamse Wetboek van Strafvordering genoemde personen belast alle daartoe door de Minister aan te wijzen ambtenaren.
2. De in het eerste lid bedoelde personen hebben na zich te hebben geïdentificeerd te allen tijde toegang tot alle terreinen en gebouwen en al of niet afgesloten ruimten, teneinde voor de naleving van deze verordening te waken en tot haar uitvoering mede te werken.
3. Wordt hun de toegang geweigerd, dan verschaffen zij zich die desnoods met inroeping van de sterke arm.
4. Is de plaats tevens een woning of alleen via een woning toegankelijk, dan treden zij tegen de wil der bewoners niet binnen dan op vertoon van een schriftelijke bijzondere last, te Paramaribo van de Procureur Generaal en in de districten van de districtscommissaris.
5. Van dit binnentreden maken zij een proces-verbaal op, die binnen tweemaal 24 uren aan hen wiens woning is binnengetreden in afschrift wordt medegedeeld.
6. Indien een bij deze landsverordening strafbaar gesteld feit gepleegd wordt door een rechtspersoon, wordt strafvervolg ingesteld en de straf uitgesproken tegen de in Suriname

gevestigde leden van het bestuur ervan en bij ontstentenis of afwezigheid van die leden tegen de vertegenwoordiger van de rechtspersoon in Suriname.

7. Het bepaalde in het vorig lid vindt overeenkomstige toepassing ten aanzien van rechtspersonen als bestuurder of vertegenwoordigers van een andere rechtspersoon.

8. Geen straf wordt uitgesproken tegen het lid van het bestuur of tegen de vertegenwoordiger van wie blijkt dat het feit buiten zijn toedoen is gepleegd.

AFDELING VI Slotbepaling

Artikel 25

Deze landsverordening kan worden aangehaald als "Planverordening" en treedt in werking op de dag volgende op die van hare afkondiging.

Gegeven te Paramaribo, de 13^e juni 1973

E.M.L. ENSBERG

De Minister van Opbouw,

F.E. ESSED

De Minister van Algemene Zaken,

J. SEDNEY

De Minister van Justitie en Politie,

J.H. ADHIN

Uitgegeven te Paramaribo, de 21ste juni 1973

De Minister van Binnenlandse Zaken,

F.R. KARSOWODJOJO